

2011-04-08

Dnr 43-2010:5175

Beslut för grundskola

efter tillsyn i Östervåla skola F-6
i Heby kommun

2011-04-08

2011-04-08

1 (4)

Dnr 43-2010:5175

Rektor Bo Larsson
bosse.larsson@heby.se

Heby kommun
charlotte.lundgren@heby.se
information@heby.se

Tillsyn i Östervåla skola F-6

Förskoleklass

Grundskola, årskurs 1-6

Helhetsbedömning

Skolinspektionens tillsyn fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Granskningen avser inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolan. Istället har en bedömning gjorts av i vilken utsträckning skolan, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i detta beslut grundas på de dokument som Östervåla skola F-6 och Heby kommun skickat in, de verksamhetsredogörelser de lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten.

Kvalitetsarbetet behöver utvecklas på skolan. Ett led i detta är att rektorn måste se till att det sammanställs resultat över måluppfyllelsen på skolan i samtliga ämnen för årskurs 5 och i svenska/svenska som andraspråk och matematik för årskurs 3. I dagsläget saknas sådana sammanställningar. Skolinspektionen saknar därför underlag för att bedöma kunskapsresultaten som helhet på Östervåla skola F-6. Resultaten på de nationella ämnesproven i årskurs 3 och 5 indikerar dock att skolan behöver vidta åtgärder för att ge alla elever förutsättningar att nå lägst målen för utbildningen.

Ett annat led i kvalitetsarbetet är att rektorn behöver se till att de resultat över måluppfyllelsen som sammanställs också utvärderas och analyseras. Lärarna behöver involveras i dessa diskussioner och analyser. Genom att analysera och utvärdera kunskapsresultaten kan skolan identifiera möjliga orsaker till bristande måluppfyllelse och vilka åtgärder som ska vidtas för att höja denna, liksom vilka framgångsfaktorer som kan ligga bakom hög måluppfyllelse.

2011-04-08

2 (4)

Dnr 43-2010:5175

Rektorn behöver i högre grad utvärdera den pedagogiska verksamheten på skolan. Arbetet med att inhämta kunskap om och utvärdera kvaliteten på lärarnas undervisning bör ske mer systematiskt än vad det gör i dagsläget. Vidare behöver rektorn också analysera i vilken grad som de stödinsatser skolan ger till elever i behov av särskilt stöd bidrar till att elevernas når kunskapsmålen.

Kvaliteten i undervisningen behöver höjas i vissa avseenden. Undervisningen behöver i högre grad anpassas, så att även de elever som har förhållandevis lätt för sig i skolarbetet kan känna utmaningar och stimulans i skolarbetet. Det är också viktigt att målen för utbildningen klargörs på ett tydligt sätt för eleverna i alla ämnen, så att elevernas mål-kännetend om ökar. Skolinspektionen vill i sammanhanget framhålla vikten av att målen klargörs för eleverna även i de ämnen där nationella ämnesprov inte förekommer.

Skolinspektionen noterar under sina lektionsbesök att undervisningen präglas av en påtaglig arbetsro. Personal och elever framhåller också under tillsynen att undervisningslokaler och elevernas uppehållsrum på skolan är mycket trivsamma och ändamålsenliga.

Skolinspektionen har i tillsynen av Östervåla skola F-6 identifierat följande brister som ska åtgärdas:

- Alla elever ges inte förutsättningar att nå lägst målen för utbildningen (Lpo 94, 2.2 Kunskaper: Mål att uppnå i grundskolan, Kursplanerna).
- De individuella utvecklingsplanerna uppfyller inte grundskoleförordningens krav (7 kap. 2 § grundskoleförordningen).
- Rektorn inhämtar inte i tillräcklig grad kunskap om och följer upp lärarnas undervisning (2 kap. 2 § 1985 års skollag, Lpo 94, 2.8 Rektors ansvar).
- Rektorn tar inte i tillräckligt hög grad ansvar för att skolans resultat utvärderas regelbundet och att detta underlag används för att nå de nationella målen (2 kap. 2 § 1985 års skollag, Lpo 94, 1. Skolans värdegrund och uppdrag: Den enskilda skolans utveckling, 2.8 Rektors ansvar).
- Rektorn tar inte i tillräcklig grad ansvar för att utvärdera och regelbundet ompröva de särskilda stödinsatser som ges (Lpo 94, 1. Skolans värdegrund och uppdrag: Den enskilda skolans utveckling, 2.8 Rektors ansvar).
- Rektorn tar inte i tillräcklig grad ansvar för att mål och krav klargörs för föräldrar och elever (Lpo 94, 1. Skolans värdegrund och uppdrag: Rättigheter och skyldigheter).
- Rektorn tar inte i tillräcklig grad ansvar för att lärarna arbetar med att anpassa undervisningen efter elevers behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande

2011-04-08

3 (4)

Dnr 43-2010:5175

(Lpo 94, 1. Skolans värdegrund och uppdrag: En likvärdig utbildning, 2.2 Kunskaper: Riktlinjer).

- Skolans årliga plan mot kränkande behandling uppfyller inte författningskraven (14 a kap. 8 § 1985 års skollag, 2 § förordning om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling).
- Åtgärdsprogram utarbetas inte alltid om en elev har behov av särskilda stödinsatser och de åtgärdsprogram som utarbetas uppfyller inte alltid grundskoleförordningens krav (5 kap. 1 § grundskoleförordningen).
- Särskilt stöd ges inte till alla elever som har svårigheter i skolarbetet (1 kap. 2 § och 4 kap. 1 § 1985 års skollag, 5 kap. 1, 4 och 5 §§ grundskoleförordningen).
- Studiehandledning på modersmål ges inte till alla elever som har behov av det (5 kap. 2 och 3 §§ grundskoleförordningen).
- Lagen om registerkontroll tillämpas inte alltid när personal anställs på skolan (1 och 2 a §§ lagen om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnomsorg)

2011-04-08

4 (4)

Dnr 43-2010:5175

Bedömningarna redovisas i bilaga 2.

Skolinspektionen begär i samband med uppföljningen in en sammanställning av måluppfyllelsen i samtliga ämnen för årskurs 5 och i svenska/svenska som andraspråk och matematik för årskurs 3.

Rektor och Heby kommun har ansvar för att bristerna i Östervåla skola F-6 åtgärdas. Redovisning ska lämnas till Skolinspektionen senast tre månader från den dag beslutet för Heby kommun meddelas. Skolinspektionen kommer då att följa upp beslutet. Skolinspektionen förutsätter dock att rektorn och Heby kommun snarast vidtar åtgärder för att rätta till bristerna. Skolinspektionen kan komma att tidigare än angivet datum begära att få ta del av arbetet med att åtgärda bristerna.

I ärendets slutliga handläggning har deltagit utredaren Jane Strandberg.

På Skolinspektionens vägnar

Luca Nesi

Enhetschef

Joakim Norberg

Utredare

Bilagor:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen och beskrivning av skolan

Bilaga 2 Tillsynsprotokoll och bedömningar för Östervåla skola F-6

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför tillsyn i Heby kommun februari-april 2011. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolor i kommunen. Skolinspektionen besökte Östervåla skola F-6 den 1-2 mars 2011. Ansvariga för tillsynen har varit utredarna Joakim Norberg och Jane Strandberg.

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. Skolbeslutet kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

När tillsynen har genomförts i hela kommunen sammanställs iakttagelser och bedömningar som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen i ett kommunbeslut. Skolinspektionen kommer att följa upp vilka åtgärder som vidtagits i anledning av påtalade brister.

Tillsynen inriktas mot fyra huvudområden: måluppfyllelse och resultat, pedagogisk ledning och utveckling av skolan, skolans lärandemiljö samt enskild elevs rätt. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet.

Den nya skollagen trädde i kraft den 1 augusti 2010, men 1985 års skollag ska fortsätta att tillämpas fram till den 1 juli 2011. Det innebär att 1985 års skollag är utgångspunkten för Skolinspektionens tillsyn och granskning fram tills dess.

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från kommunen och Östervåla skola F-6, dels den information som samlats in under besöket. I Östervåla skola F-6 intervjuades rektorn, lärare, annan personal, elever och föräldrar. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se) under "Tillsyn & granskning".

Beskrivning av skolan

Tabell 1: Antal elever på Östervåla skola F-6

Östervåla skola F-6	Antal elever
Förskoleklass	33
Grundskola, årskurs 1-6	166

Källa: Skolans egna uppgifter, mars 2011

Östervåla skola F-6 är belägen i orten Östervåla. Skolan leds av en rektor, som har administrativt stöd av en skolassistent (på 50 procent). Rektorn har också ansvar för förskola och fritidshem. Tillsynen av de kommunala förskolorna och fritidshemmen i Heby kommun redovisas dock som bilagor till kommunbeslutet.

På Östervåla skola F-6 bedrivs verksamhet för förskoleklass och årskurs 1-6. Skolan har 13 anställda lärare som undervisar i förskoleklassen och årskurs 1-6. Undervisningen är läsåret 2010/11 organiserad så att det finns en klass för varje årskurs, med undantag för årskurs 4 där eleverna är uppdelade i två parallella klasser. Eleverna i årskurs 1 är uppdelade i två grupper, men inom ramen för en klass.

Tillsynsprotokoll för Östervåla skola F-6

Rutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. Bedömningar och motiveringar för detta redovisas i det följande.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskaper

Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Fokus på skolans uppdrag

Lärarnas bedömning och utvärdering

Rektorns ansvar för uppföljning och
utvärdering

Skolans lärandemiljö

Fokus på lärande

Tillit till elevens förmåga

Trygghet och studiero

Enskild elevs rätt

Bedömning och betyg

Undervisningstid och val

Särskilt stöd

Studie- och yrkesvägledning

Avgifter

Rektorns beslutsfattande

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Måluppfyllelse och resultat

Bedömningsområde: Kunskaper

Bedömning:

Alla elever ges inte förutsättningar att nå lägst målen för utbildningen.

Författningsstöd:

Lpo 94, 2.2 Kunskaper: Mål att uppnå i grundskolan

Kursplanerna

Motivering:

På Östervåla skola F-6 saknas sammanställningar av elevernas måluppfyllelse i samtliga ämnen för årskurs 5 och i svenska/svenska som andraspråk och matematik för årskurs 3. De kunskapsresultat som finns avser resultat för de nationella ämnesproven (se nedan). Skolinspektionen saknar således bedömningsunderlag för att bedöma kunskapsresultaten som helhet på skolan. Se vidare under bedömningsområdet "Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering".

Resultaten från ämnesproven i matematik, svenska och engelska år 2010 visar att för årskurs 5 (27 deltagande elever) var måluppfyllelsen 93 procent i engelska, 85 procent i matematik och 81 procent i svenska. För årskurs 3a (19 elever) når 95 procent av eleverna målen på provet i matematik och 89 procent i svenska. För årskurs 3b (16 elever) var måluppfyllelsen 63 procent på provet i matematik och 69 procent i svenska. Resultaten på de nationella ämnesproven indikerar att Östervåla skola F-6 måste vidta åtgärder, så att alla elever ges förutsättningar att nå lägst målen för utbildningen.

Huvudmannen och skolan har, utifrån författningarna, en skyldighet att ge varje elev möjligheter att nå kunskapsmålen för utbildningen. Skolinspektionen relaterar därför sina bedömningar av elevernas kunskapsresultat till att 100 procent av eleverna ska nå de mål att uppnå som finns för utbildningen. Utifrån att det finns indikationer på att dessa mål inte uppnåtts och att det finns brister i det särskilda stödet, så bedömer Skolinspektionen att alla elever på Östervåla F-6 inte ges tillräckliga förutsättningar att nå målen för utbildningen.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Lärarnas bedömning och utvärdering

Bedömning:

De individuella utvecklingsplanerna uppfyller inte grundskoleförordningens krav.

Författningsstöd:

7 kap. 2 § grundskoleförordningen

Motivering:

De individuella utvecklingsplaner som Skolinspektionen tagit del av uppfyller inte förordningens krav. De skriftliga omdömena innehåller nationella mål som brutits ner till årskursvisa lokala mål och fyra kolumner som ska ange graden av måluppfyllelse. När omdömet enbart består av ett kryss i kolumnen "*På gång*" är det, enligt Skolinspektionens bedömning, oklart ifall detta indikerar att eleven inte nått eller riskerar att inte nå målen.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Bedömning:

Rektorn inhämtar inte i tillräcklig grad kunskap om och följer upp lärarnas undervisning.

Författningsstöd:

2 kap. 2 § 1985 års skollag

Lpo 94, 2.8 Rektors ansvar

Motivering:

Rektorn uppger att han genom exempelvis lektionsbesök och medarbetarsamtal försöker skaffa sig kunskap om och ge återkoppling på lärarnas undervisning. Lärarna framhåller i lärarintervjun att de önskar att rektorns insatser för utvärdering sker mer systematiskt, och att han ger mer tydlig återkoppling på hur väl deras undervisning fungerar. Skolinspektionen gör bedömningen att rektorns arbete med att inhämta kunskap om och utvärdera kvaliteten på lärarnas undervisning behöver stärkas.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Bedömning:

Rektorn tar inte i tillräcklig hög grad ansvar för att skolans resultat utvärderas regelbundet och att detta underlag används för att nå de nationella målen.

Författningsstöd:

2 kap. 2 § 1985 års skollag

Lpo 94, 1. Skolans värdegrund och uppdrag: Den enskilda skolans utveckling, 2.8
Rektors ansvar

Motivering:

Inga sammanställningar finns i dagsläget på skolan över elevernas måluppfyllelse. Skolan har inte kunnat redovisa måluppfyllelsen i svenska/svenska som andra språk och matematik för årskurs 3, liksom måluppfyllelsen i samtliga ämnen för årskurs 5. De kunskapsresultat som finns på skolan avser endast resultat på de nationella ämnesproven, vilka snarare bör betraktas som indikationer på måluppfyllelse än faktisk måluppfyllelse.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Bedömning:

Rektorn tar inte i tillräcklig hög grad ansvar för att utvärdera och regelbundet ompröva de särskilda stödinsatser som ges.

Författningsstöd:

Lpo 94, 1. Skolans värdegrund och uppdrag: Den enskilda skolans utveckling, 2.8
Rektors ansvar

Motivering:

För att ge elever i behov av särskilt stöd har skolan bland annat anställt assistenter, som ska ge elever socialt och kunskapsmässigt stöd i undervisningen. Lärarna och elevvårdspersonal uppger dock att skolan inte i tillräcklig grad utvärderar ifall dessa stödinsatser får önskvärd effekt på elevernas lärande och kunskapsresultat. Rektorn tillstår att en sådan utvärdering skulle vara önskvärd.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bedömningsområde: Fokus på lärande

Bedömning:

Rektorn tar inte i tillräcklig grad ansvar för att mål och krav klargörs för föräldrar och elever.

Författningsstöd:

Lpo 94, 1. Skolans värdegrund och uppdrag: Rättigheter och skyldigheter

Motivering:

Elevintervjuer och samtal med elever i samband med lektionsbesök visar att eleverna generellt har en låg målkännedom. Detta tar sig uttryck i att eleverna exempelvis har svårt att uppge vad aktiviteterna på lektionerna syftar till på längre sikt, och de uppger att många lärare inte förklarar vilka kunskapsmål som finns för de olika ämnena. Lärarna uppger att det oftast är lättare att klargöra och förklara kunskapsmål i ämnen som exempelvis matematik, svenska och engelska, medan det är svårare att göra detta i till exempel naturorienterande ämnen.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bedömningsområde: Fokus på lärande

Bedömning:

Rektorn tar inte i tillräcklig grad ansvar för att lärarna arbetar med att anpassa undervisningen efter elevers behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.

Författningsstöd:

Lpo 94, 1. Skolans värdegrund och uppdrag: En likvärdig utbildning, 2.2 Kunskaper: Riktlinjer

Motivering:

Intervjuer med elever och lärare visar att lärarna inte anpassar undervisningen i önskvärd grad, så att elever som har förhållandevis lätt för sig får svårare och mer utmanande arbetsuppgifter. Lärarna uppger att de har en ambition att göra detta, men att de på grund av exempelvis tidsbrist och stora klasser upplever att det är svårt att fullt ut lyckas. Klassrumsobservationer bekräftar till stora delar lärarnas och elevernas utsagor.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bedömningsområde: Trygghet och studiero

Bedömning:

Skolans årliga plan mot kränkande behandling uppfyller inte författningskraven.

Författningsstöd:

14 a kap. 8 § 1985 års skollag

2 § förordning om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling

Motivering:

Skolinspektionen har tagit del av skolans likabehandlingsplan, vilken även fungerar som plan mot kränkande behandling. Planen bygger inte på någon aktuell kartläggning av förhållandena på skolan. Detta gör att verksamhetens specifika förutsättningar och därtill kopplade åtgärder inte syns i planen. En redogörelse för hur föregående års åtgärder mot kränkande behandling har genomförts finns inte medtagen i den aktuella likabehandlingsplanen. Det framgår inte vilka åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. Vidare har eleverna inte varit delaktiga i framtagandet av planen.

Huvudområde: Enskild elevs rätt

Bedömningsområde: Särskilt stöd

Bedömning:

Åtgärdsprogram utarbetas inte alltid om en elev har behov av särskilda stödinsatser och de åtgärdsprogram som utarbetas uppfyller inte grundskoleförordningens krav.

Författningsstöd:

5 kap. 1 § grundskoleförordningen

Motivering:

Intervjuer med lärare och elevvårdspersonal visar att åtgärdsprogram främst utarbetas om elever har behov av särskilt stöd i ämnena svenska, engelska och matematik. Däremot utarbetas åtgärdsprogram ytterst sällan om eleven har behov av särskilt stöd i andra ämnen.

De åtgärdsprogram som Skolinspektionen tagit del av uppfyller inte kraven i grundskoleförordningen. De insatta åtgärderna kopplas inte alltid tydligt till nationella mål och det framgår inte alltid hur åtgärderna ska utvärderas.

Huvudområde: Enskild elevs rätt

Bedömningsområde: Särskilt stöd

Bedömning:

Särskilt stöd ges inte till alla elever som har svårigheter i skolarbetet.

Författningsstöd:

1 kap. 2 § och 4 kap. 1 § 1985 års skollag

5 kap. 1, 4 och 5 §§ grundskoleförordningen

Motivering:

Intervjuer med lärare och elevvårdspersonal visar att särskilt stöd ges huvudsakligen till elever som har behov av detta i ämnena svenska, engelska och matematik. Särskilt stöd ges dock inte i tillräcklig utsträckning i övriga ämnen.

Huvudområde: Enskild elevs rätt

Bedömningsområde: Särskilt stöd

Bedömning:

Studiehandledning på modersmål ges inte till alla elever som har behov av det.

Författningsstöd:

5 kap. 2 och 3 §§ grundskoleförordningen

Motivering:

Intervjuer med lärare visar att det finns elever som har behov av studiehandledning på sitt modersmål, men som inte får detta. Detta bekräftas av rektorn, som också uppger att sådan studiehandledning inte ges på grund av bland annat resursbrist.

Huvudområde: Enskild elevs rätt

Bedömningsområde: Rektorns beslutsfattande

Bedömning:

Lagen om registerkontroll tillämpas inte alltid när personal anställs på skolan.

Författningsstöd:

1 och 2 a §§ lagen om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnomsorg

Motivering:

Intervjun med rektorn visar att när skolan anställer vikarier kan det ibland förekomma, på grund av tidsbrist, att utdrag ur belastningsregistret kontrolleras först sedan personen varit anställd en tid.